

Aukið verðmæti uppsjávarfisks

Ný geymslutækni

Í verkefninu er þróuð ný geymslutækni sem eykur sveigjanleika, lækkar orkukostnað og skilar verðmætari afla.

Uppsjávarfiski hefur til þessa yfirleitt verið landað beint í mjölverksmiðjur þar sem hann hefur að mestu farið í framleiðslu á verðminni mjöltegundum. Meginástæða þess að gæði aflans hafa ekki verið næg til mannelis eða framleiðslu á hágæðamjöli má fyrst og fremst rekja til meðhöndlunar hans. Í þessu verkefni er þróuð ný geymslutækni sem eykur sveigjanleika, lækkar orkukostnað og skilar verðmætari afla.

Sameinar kosti núverandi kælikerfa

Íslensk uppsjávarveiðiskip nota nú til dags ýmist svokölluð RSW- eða CSW-kerfi til kælingar á hráefni. Uppbygging RSW-kerfis er þannig háttað að kælimiðli, ýmist sjó eða ferskvatni er hringrásað gegnum afkastamikla varmaskipta þannig að sama kerfi er notað fyrir forkælingu og viðhald á hitastigi. Þetta getur leitt til þess að kælikerfið verði of stórt og ósveigjanlegt fyrir alla kælingu nema þá sem á sér stað á forkælingartímabili. Unnt er ná mun meiri niðurráðgjafarhraða með minni orkukostnaði með svokölluðum CSW-kerfum. Þau byggjast á því að framleiddur er ís um borð eða í landi sem aftur er notaður til forkælingar og viðhalds á hitastigi. Slík kerfi hafa þó nokkra ókosti svo sem ójafna hitadreifingu ásamt því sem ísplötunum hættir til að skemma fiskholdið.

Í þessu verkefni er ætlunin að samþætta hagstæða eiginleika hvors kerfis með því að skipta ferlinu upp í tvennt. Í fyrsta áfanga er aflinn kældur með CSW niður í geymsluhitastig og því hitastigi svo viðhaldið með RSW.

Þannig fæst sá mikli niðurráðgjafarhraði sem fylgir CSW ásamt því sem RSW kerfið þarf ekki að vera jafn umfangsmikið.

Samþætting tölvuvæddar straumfræði og gæðaspálíkans

Í verkefninu er verkfærum tölvuvæddar varma- og straumfræði (CFD) beitt til að herma og besta kælingu við geymslu uppsjávarafla. Þá er komið á tengingu milli þeirrar líkangerðar og svonefnds gæðaspálíkans, sem er stærðfræðilegt líkan þar sem lagður er mælikvarði á skemmdareinkenni hráefnis út frá hitastigssögu þess. Þannig verður mögulegt að skipuleggja framhaldsvinnslu fyrr en áður hefur þekkt.

Notkun íblöndunarefna

Með notkun íblöndunarefna gæti verið mögulegt að lækka orkukostnað, hægja á niðurbrotsferlum og takmarka saltupptöku hráefnis. Nú þegar eru til efnavörur sérhannaðar til íblöndunar við kælimiðla í RSW kerfum til þessara nota. Í verkefninu eru áhrif slíkrar efnanotkunar rannsökuð með tilliti til geymslupols og gæða hráefnis, hvort það sé hæft til mannelis og þess kostnaðar sem af efnanotkuninni hlýst.

Verkefnið nýtur stuðnings AVS.

Í verkefninu er verkfærum tölvuvæddar varma- og straumfræði (CFD) beitt til að herma og besta kælingu og geymslu uppsjávarafla.

Á Vinnslu- og vöruþróunarsviði Matis er m.a. lögð áhersla á þróun vinnslu- og flutninga-ferla matvæla. Nýstárleg aðferð við þessa vinnu er hagnýting tölvuvæddrar varma- og straumfræði (CFD).